

Міністерство освіти та науки України
Національний університет харчових технологій

**Міжнародна наукова конференція,
присвячена 130-річчю
Національного університету
харчових технологій**

**«Нові ідеї в харчовій
науці – нові продукти
харчовій промисловості»**

13-17 жовтня 2014 року

Київ НУХТ 2014

Вирішення проблемної ситуації на основі когнітивного моделювання

О.В. Савчук, А.П. Ладанюк

Національний університет харчових технологій

Проблемна ситуація в термінах ситуаційного управління ідентифікується як неприйнятне відхилення в значеннях показників від бажаних чи стандартних (припустимих) значень. Проблемна ситуація настає у випадку, коли стан підприємства характеризується як неприпустиме або небажане, а ефективність його функціонування нижче за очікувану.

Основою вирішення проблемних ситуацій є когнітивне моделювання, суть якого полягає в послідовній причинно-наслідковій структуризації інформації про події у досліджуваній системі. Це дозволяє досліджувати проблеми, які описуються нечіткими факторами і взаємозв'язками, враховувати зміни зовнішнього середовища, проводити планування з урахуванням наявних можливостей та ресурсів, моделювати інформаційні впливи, використовувати об'єктивно сформовані тенденції розвитку ситуації в своїх інтересах. Важливим результатом когнітивного моделювання є визначення сценарію дій суб'єктів, що приводять до відповідних змін керуючих факторів ситуації, що наближають ситуацію до його цільового стану. Саме в цьому аспекті рішення завдання управління інструментами когнітивного моделювання має практичний зміст. Остаточним етапом вирішення проблемної ситуації на основі побудови когнітивних моделей є блок прийняття рішення, основне призначення якого полягає у визначенні шляхів вирішення проблеми.

Серед сучасних інформаційних технологій у сфері когнітивного моделювання зручною та доступною є система когнітивного моделювання «Канва», яка забезпечує підтримку подання суб'єктивної інформації, вилучення переваг експерта, обробку, представлення результатів моделювання та підтримку аналітичної діяльності експерта. Даний програмний продукт може бути використаний для концептуального аналізу і моделювання складних ситуацій, розробки стратегій управління та механізмів їх реалізації, розробки програмних документів стратегічного розвитку підприємства, а також як інструментарій для безперервного моніторингу стану ситуації, розробки і перевірки гіпотез механізмів розвитку і механізмів управління ситуацією.

Література

1. Кулинич А. А. Когнитивная система поддержки принятия решений «Канва» / А. А. Кулинич // Программные продукты и системы. — 2002. — № 3. — С. 25—28.
2. Горелова Г. В. Структурный анализ когнитивных моделей сложных систем. Когнитивный анализ и управление развитием ситуаций / Г. В. Горелова, Е. Н. Захарова. — М. : ИПУ РАН, 2006. — 123 с.